

11.10.2023 klo 9.30 – 12.30

Paikka: Zoom-etäyhteys

Paikalla: Mirja Anttila, Maria Forsén, Ilkka Haataja, Liisa Hilander (puheenjohtaja), Outi Hintikka, Ilona Lindfors (sihteeri), Kristiina Näyhö, Jaakko Tuohiniemi, Tarja Turunen, Leena Vainikainen

Poissa: Taru Fröjdholm

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:35.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista. Lisättiin kohtaan 'Muut asiat' kysymys fiktiivisten paikkojen merkitsemisestä, yksi kuvailutapaus ja Sisällönkuvailuoppaan esimerkkien päivityksen tilanne.

3. Kokous- ja tapahtumakuulumisia

- SLM-kokous 20.9.2023
 - ei muistiota
 - käsiteltiin kehityslinjausten laatimista ja lisäksi käytiin läpi SLM-termiehdotuksia
- Automaattisen sisällönkuvailun työryhmä 27.9.2023
 - [muistio](#)
 - Mona kertoi automaattisesta bibliografisesta kuvailusta, ja samasta aiheesta oli [esitys](#) myös Melindan talonmiehen tuokiossa
 - Mona kertoi myös FintoAI:n visuaalisen ilmeen uudistuksesta
 - keskusteltiin siitä, miten saataisiin käytännön kuvailutyötä tekevät mukaan keskustelemaan automaattisen sisällönkuvailun kehittämisestä, ja yhtenä mahdollisuutena ajateltiin [Automaattisen kuvailun verkostoa](#)
- KAM-ryhmän kokous 19.9.2023
 - ei muistiota, vaan päivitetään [tiekarttaa](#), jos on tarvetta
 - kokouksessa käsiteltiin mm. nimitietopalvelua

- käsittelyssä ei ollut mitään erityisesti sisällönkuvailua koskevia asioita
- Teos MARC 21:ssä –projekti (ryhmä kokoontuu 2 viikon välein)
 - [muistio 28.9.](#) ja [muistio 15.9.](#)
 - keskusteltu hankkeen jatkosta ja siitä, mitä Kansalliskirjastolta toivotaan jatkossa
 - on ratkaistava se, miten teostietueet tarjotaan niille organisaatioille, jotka eivät käytä Asteria
 - uusia teostietueita syntyy projektissa koko ajan, mutta teosauktoriteettityö pitäisi saada organisoitua paremmin
 - keskusteltu myös päätöksentekoprosessista: mitä asioita teosryhmä saa päättää ja mitkä päätökset tekee kuvailuryhmien puheenjohtajien kokous
 - elokuvatietueiden konversion eteneminen vaatii työaikaa teknisiltä henkilöiltä
 - Teosryhmän kuulumisten yhteydessä Sisku-ryhmästä huomautettiin, että Kanton auktoriteeteissa ei ole kaikki osakentät samalla tavalla kuin MARC-tietueissa tulisi olla, ja tämän vuoksi, jos Kantosta kopioi nimimuodon tietueeseen, tulee se tietueeseen väärässä muodossa, esimerkkinä mainittiin Charles III, joka on Kantossa [Charles III, Ison-Britannian kuningas, 1948-](#), mutta MARC:in mukaan järjestysnumero tulisi olla osakentässä b

4. Finnan edustajalle esitettävät kysymykset

- Melindan uuden taustajärjestelmän selvitysvaihe on päättynyt, eikä sopivaa järjestelmäratkaisua ole toistaiseksi löytynyt, joten Aleph säilyy käytössä ajateltua pidempään
- ryhmästä ehdotettiin, että vaikka taustajärjestelmän vaihtuminen siirtyy, olisi tilannekatsaus Finnan nykyisistä/tulevista hakuominaisuuksista paikallaan
- Tietoa kaivattiin ainakin seuraavista aiheista:
 - auktoriteettien hyödyntäminen Finnan hauissa
 - monikieliset haut
 - hierarkkinen haku: suppeampien/laajempien termien hyödyntäminen haussa
 - selaushaku

5. Erikoissanastojen rooli kuvailussa kirjasto-, arkisto- ja museosektorilla

- Tarja oli huomannut, että Fintoon on lisätty uusi ontologia [OMA - Mediataiteen ontologia](#), jota ehkä joku voisi käyttää sisällönkuvailussa. Tarja oli kysynyt Finto-palvelusta, että onko tälle sanastolle tulossa LCSH-sanastokoodi

- kysymys Sisku-ryhmälle: onko tarpeen, että Fintossa julkaistut sanastot löytyisivät LCSH:n sanastokoodilistalta ([Subject Heading and Term Source Codes](#))
 - sanastoja voi käyttää 650-kentässä käyttäen 2. indikaattoria 4 ilman sanastokoodia, mutta Sisku-ryhmä ei suosittelen tätä tapaa
 - sanastokoodina voi käyttää vain MARC-formaatin sanastotunnuksia, joten jos sanastolle on tarve kuvailussa, tulisi sille pyytää sanastotunnus Kongressin kirjastosta
- kenen pitäisi pyytää sanastotunnus?
 - sanaston ylläpitäjä olisi luonnollinen taho
 - todettiin, että jos joku taho kirjastokentällä haluaa käyttää kuvailussa sellaista sanastoa, millä ei ole sanastotunnusta, tulisi sille hakea sanastotunnus. Ehdotettiin, että pyynnön sanastotunnuksesta voisi laittaa osoitteeseen marc-posti@helsinki.fi

6. Aineiston käsittelemän kohdehenkilön yleisempi kuvailu henkilöä kuvaavan muun keskeisen seikan perusteella

- asia liittyi Sisällönkuvailuoppaan '[Muut aiheet](#)'-kohdassa olevaan esimerkkiin, mutta asian esille ottanut henkilö ei enää muistanut, mikä tässä tapauksessa oli ongelma
- Karl Flodin ja Otto Ehrströmin elämäkerta *Richard Faltin och hans samtid*.
650 #7 |a suomensaksalaiset |2 yso/fin |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p25814
(aineiston käsittelemän kohdehenkilön yleisempi kuvailu henkilöä kuvaavan muun keskeisen seikan perusteella)
- todettiin, että esimerkkitapauksessa suomensaksalaiset –termi on tarpeellinen, kun 651-kentän termeistä 'Saksa' & 'Suomi' ei voi päätellä, että kyseessä on suomensaksalainen henkilö, mutta esimerkiksi suomalaisia säveltäjiä käsitteleviin aineistoihin ei automaattisesti laiteta termiä suomalaiset, vaan näissä tapauksissa termi 'Suomi' kentässä 651 riittää kertomaan asian

7. Laajempien/suppeampien asiasanojen käyttö (ehdotus toukokuun kokouksesta)

- Keskusteltiin asiasta:
 - pitää käyttää harkintaa, mutta ei voi olla kaiken kattavaa sääntöä, mikä toimisi kaikissa tapauksissa
 - esimerkiksi koiraa käsittelevään kirja: laitetaanko kuvailuun myös termi lemmikkieläimet?
 - todettiin, että kyllä monesti laitetaan, jos kirja käsittelee koiraa lemmikkieläimenä
 - jos hierarkiaan perustuva haun laajennus olisi mahdollinen, ei tarvitsisi laittaa laajempia termejä, mutta nyt hakujärjestelmät eivät vielä tue haun laajennusta tai tarkentamista termien hierarkiasuhteiden avulla

- miten paljon termejä laitetaan samasta hierarkiasta? Esimerkiksi samassa tietueessa voi olla termit taiteilijat, kuvataiteilijat ja taidemaalarit
 - tästä oli eriäviä näkemyksiä
 - taiteilijat koettiin liian laajana, mutta siitä, laitetaanko taidemaalaria/taidemaalareita käsitteleviin aineistoihin myös termi kuvataiteilijat, oli erilaisia näkemyksiä
 - ryhmässä oli kannatusta sekä vain tarkimman mahdollisen termin käytölle, mutta myös sille, että laitetaan sekä taidemaalarit että kuvataiteilijat
- Sisällönkuvailuoppaassa ei ole ohjeistusta siitä, miten laajempia/suppeampia termejä tulisi käyttää kuvailussa
- todettiin, että ohjeistusta olisi hyvä olla, mutta kuten ryhmän keskustelussa tuli ilmi, voi yhden ohjeistuksen laatiminen olla mahdotonta, kun eri organisaatioissa voi olla erilaisia kuvailuperinteitä
- Melindassa on [ohjeistus](#), että tulisi kunnioittaa muiden tekemää työtä, ja kysyttiin, että pitäisikö keskustella siitä, mitä tämä tarkoittaa sisällönkuvailun osalta
 - esimerkiksi selvästi virheellisiä termejä voi ja pitää poistaa, mutta miten pitäisi toimia tapauksissa, joissa eri organisaatioilla on erilainen tapa kuvailla aineistoja
 - huomautettiin, että kuvailijoiden pitäisi kuitenkin uskaltaa jatkossakin tehdä korjauksia tietueisiin, kun niissä huomaa virheitä
- todettiin, että ei ainakaan koko hierarkiaa laiteta tietueeseen, mutta monesti voi olla tarpeen lisätä lähin yläkäsite
- muistutettiin, että kuvailussa tulisi ottaa huomioon tiedonhakijan tarpeet, eli tiedonhakija ei välttämättä huomaa hakea tarkimmalla mahdollisella termillä, vaan haussa saatetaan käyttää esimerkiksi termejä kuvataiteilijat ja muusikot eikä taidemaalarit ja kitaristit

8. Muut asiat

- kysymys fiktiivisten paikkojen merkitsemisestä 651-kenttään
 - käytetäänkö fiktiivisissä paikoissa 651-kenttää vai kenttää 653?
 - [Fiktioaineiston ohjeessa](#) ohjeistetaan käyttämään kenttää 651
- Kuvailutapaus
 - [Kaksi Pientä Runoa Ynnä Muuta](#)
 - kyseessä on Raamatun osan käännös kalevalaiselle suomenkielille
 - todettiin, että teos on mukaelma, joten 'Raamattu. Mooseksen kirja' ei tule 630-kenttään kohdeteokseksi, vaan se merkitään 730-kenttään ja i-

osakenttään lisätään Metatietosanastosta löytyvä fraasi [Runomukaelman perustana teos](#)

730 0_ |i Runomukaelman perustana (teos): |a Raamattu. |p Ensimmäinen Mooseksen kirja. |0 (FIN13)000015034

- Sisällönkuvailuoppaan päivityksen tilanne
 - seuraava kokous

9. Ilmoitusasiat

- Tiedoksi: Itä-Suomen yliopiston kirjastossa aletaan tehdä toimijakuvausta Asteriin Itä-Suomen yliopiston väittelijöistä
- [Kirjastoverkkopäivät](#) 25.-26.10.2023
- [Talonmies-Extra](#): Videotallenteiden kuvailu 2.11.23 klo 13-15
- Siskun seuraava kokous 15.11.2023

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:21.